provincie :: Utrecht

S T A T E N V O O R S T E L

Datum	: 16 november 2004	Nummer PS	: PS2004REG14
Dienst/sector	: REG	Commissie	: REG
Registratienummer	: 2004REG002740i	Portefeuillehouder	: J.H. Ekkers

Titel : Vaststelling Streekplan 2005-2015

Inhoudsopgave

Ontwerpbesluit	pag. 3
Toelichting	pag. 5
Bijlagen:	5 (zie blz. 17)

Inleiding

Ter vaststelling door uw staten ligt voor het Streekplan 2005-2015. Het streekplan vindt zijn wettelijke grondslag in artikel 4a van de Wet op de ruimtelijke ordening (WRO). Daarin is bepaald dat provinciale staten voor één of meer gedeelten of voor het gehele gebied van de provincie een streekplan kunnen vaststellen, waarin de toekomstige ontwikkelingen van het in het plan begrepen gebied in hoofdlijnen wordt aangegeven, alsmede een vastgesteld streekplan kunnen herzien. Met het vaststellen van dit streekplan wordt het huidige streekplan uit 1994, dat tot 2005 loopt, herzien.
De opdracht tot het opstellen van een nieuw streekplan is reeds vastgelegd in het Beleidsprogramma 1999-2003.

In december 2004 stelt u niet alleen het nieuwe streekplan vast, maar ook het Provinciaal milieubeleidsplan 2004-2008 (PMP), het derde Waterhuishoudingsplan 2005-2010 (WHP) en het Reconstructieplan Gelderse Vallei/Utrecht-oost. In 2003 hebt u reeds het Strategisch mobiliteitsplan Utrecht (SMPU) vastgesteld. In uw vergadering van 7 september jl. bent u geïnformeerd over de wijze waarop is gezorgd voor een goede inhoudelijke afstemming van deze vier plannen (PS2004WEM06). Niet uit te sluiten valt dat u bij de vaststelling van één of meerdere van deze plannen wijzigingen aanvaardt, die qua het te voeren beleid, gevolgen hebben voor één of meer van de andere strategische plannen. Om er voor te zorgen dat deze gevolgen worden doorgevoerd in uw vaststellingsbesluit, is het noodzakelijk dat de feitelijke en formele vaststelling van de vier plannen pas plaatsvindt nadat alle vier plannen door uw staten zijn behandeld. Concreet betekent dit dat u elk plan behandelt en aan het einde van de behandeling constateert dat het kan worden vastgesteld (met inachtneming van eventuele amendementen) onder het voorbehoud dat de behandeling van de andere strategische plannen niet leidt tot beleidsmatige aanpassingen.
Na een dergelijke behandeling van de vier plannen volgt de formele vaststelling, waarbij eventueel noodzakelijke beleidsmatige wijzigingen voortvloeiend uit de behandeling van de andere plannen, alsnog worden meegenomen. In principe kan deze formele vaststelling van alle vier de plannen op 13 december 2004 plaats vinden omdat dan het laatste plan wordt behandeld (te weten het streekplan).
Voor wijzigingen van ondergeschikte betekenis zonder beleidsmatige consequenties, die voortvloeien uit de behandeling van de andere plannen, vragen wij u machtiging om deze door te voeren in teksten, op kaarten en in bijlagen. Daarmee beogen wij te bereiken dat de provinciale plannen ook op ondergeschikte onderdelen gelijkluidend zijn. In het ontwerp-besluit is deze machtiging opgenomen.

Conform artikel 4a lid 5 WRO heeft het Ontwerp-streekplan gedurende de periode 20 januari tot 17 februari 2004 ter inzage gelegen. Zoals u bekend is, hebben ca. 6.000 personen en instanties gebruik gemaakt van de mogelijkheid om tijdens deze periode bedenkingen in te dienen bij uw staten.
Op 29 juni 2004 hebben wij ons standpunt over de bij u ingekomen bedenkingen vastgelegd in de concept-nota van beantwoording. Tevens hebben wij u in september jl. de volgende notities doen toekomen:

- Aanvullingen op de concept Nota van beantwoording (door ons vastgesteld op 7 september 2004);
- Implementatie van de Nota Ruimte in het streekplan 2005-2015 (door ons vastgesteld op 14 september 2004);
- Voorstel tot enige ambtshalve wijzigingen van het Ontwerp-streekplan 2005-2015 (door ons vastgesteld op 14 september 2004).

De inhoud van deze notities is eveneens relevant voor het voorliggende voorstel.

De commissie Ruimte en Groen uit uw staten (hierna: commissie REG) heeft u een advies over het vast te stellen streekplan doen toekomen (d.d. 1 november 2004, bijlage 4). Wij kunnen ons grotendeels vinden in dat advies. Daarom hebben wij het reeds verwerkt in dit voorstel. Dit met uitzondering van de volgende onderwerpen:

- de locaties voor grootschalige windenergie en de concrete beleidsbeslissing daarvoor;
- de ligging van een ecologische verbindingszone tussen de Amerongse Wetering en de Lekdijk;
- de aanduiding Landelijk gebied voor het eiland van Schalkwijk;
- de voorstellen voor de rode contouren voor de kernen Abcoude, Amersfoort, Breukelen, Driebergen, Maarsbergen en Maarssen.

Ten aanzien van deze onderwerpen adviseren wij u het advies van de commissie REG niet te volgen. In de toelichting bij dit voorstel (onder het kopje Kanttekeningen) hebben wij onderbouwd waarom wij dit van oordeel zijn (blz. 10). Daarnaast hebben we nog kanttekeningen geplaatst bij enkele van de door de commissie REG gedane adviezen.

Bijzondere aandacht vragen wij voor de bij dit voorstel als bijlage gevoegde Ontwerp-nota van wijzigingen. Hierin zijn alle nu door ons voorgestelde wijzigingen van het Ontwerp-streekplan (door ons vastgesteld op 2 december 2003) opgenomen. Tevens is als bijlage bijgevoegd een versie van het streekplan waarin alle door ons voorgestelde wijzigingen zijn doorgevoerd. Als u het streekplan vaststelt conform dit voorstel, dan komt het nieuwe streekplan er dus zò uit te zien.

Ontwerp-besluit

Besluit van provinciale staten van Utrecht van 13 december 2004 tot vaststelling van het Streekplan Utrecht 2005-2015

Provinciale staten van Utrecht;

Op het voorstel van gedeputeerde staten van 16 november 2004, dienst/sector REG/RSO, nummer 2004REG002740i;

Gelezen het advies van de commissie Ruimte en Groen van 4 november 2004;

Gelet op artkel 4a van de Wet op de ruimtelijke ordening;

Besluiten:

- Het Streekplan Utrecht 2005-2015, alsmede de daarop betrekking hebbende Nota van wijzigingen, beide zoals weergegeven in de bijlagen bij dit besluit, en de Nota van beantwoording vast te stellen.

- Dit besluit bekend te maken op de wijze zoals voorgeschreven in artikel 4a, lid 8 WRO.

- Dit besluit mede te delen aan de Minister van VROM op de in artikel 4a, lid 8 WRO voorgeschreven wijze teneinde haar in de gelegenheid te stellen invulling te geven aan artikel 4b WRO.

- Gedeputeerde staten te machtigen, de wijzigingen van ondergeschikte betekenis, die voortvloeien uit hun behandeling van het Provinciaal Milieubeleidsplan 2004-2008, het derde Waterhuishoudingsplan 2005-2010 en het Reconstructieplan Gelderse Vallei/Utrecht-oost alsnog aan te brengen, teneinde ongewenste afwijkingen van teksten te voorkomen en aldus de eenduidigheid van het provinciaal beleid te bevorderen.

- Gedeputeerde staten te machtigen tot het aanbrengen van wijzigingen in de Nota van beantwoording die tot doel hebben de inhoud van deze Nota in overeenstemming te brengen met dit besluit.

Het inwerkingtreden van dit besluit is geregeld in de Algemene wet bestuursrecht.

voorzitter,

griffier,

Toelichting

Aan Provinciale Staten,

Beoogd effect
Beschikken over een een streekplan voor de hele provincie dat:
- voldoet aan de vereisten krachtens de WRO;
- uitvoeringsgericht is;
- en een actueel toetsingskader biedt.

Argumenten

- **proces en planning**

Voor het proces om te komen tot het nu voorliggende streekplan zijn met name sturend geweest de Wet op de Ruimtelijke ordening (WRO) en het Plan van Aanpak nieuw streekplan provincie Utrecht (GS 13 maart 2001).

In de WRO is de procedure die gevolgd moet worden om tot een vastgesteld streekplan te komen vastgelegd. Aan alle wettelijke verplichtingen dienaangaande is door de provincie inhoud gegeven op de in de WRO bedoelde wijze: ons college heeft het plan voorbereid, het Ontwerp-streekplan heeft, na publicatie, gedurende vier weken ter inzage gelegen en u hebt een ieder de gelegenheid geboden tot het voeren van een gedachtewisseling. Alleen de wettelijke termijn na afloop van de terinzagelegging waarbinnen het streekplan moet worden vastgesteld (vier maanden, te verlengen met 8 weken) is niet gehaald. Vooral het erg grote aantal bedenkingen is hier debet aan. Het betreft hier echter geen fatale termijn, maar een termijn van orde.

Het Plan van Aanpak (PvA) is in 2001 in nauwe samenspraak met de commissie REG vastgesteld door ons college. Het PvA geeft richting aan zowel het proces als de inhoud. De toets aan de inhoudelijke opdracht komt hierna aan de orde onder het kopje Karakteristiek van het plan.
In het PvA is het streekplanproces in vier fasen onderscheiden: oriëntatie, dialoog, synthese en finale.
De oriëntatiefase heeft conform het PvA in het teken gestaan van inventarisaties, onderzoek en verdieping. Het heeft geleid tot de discussienota 'Op weg naar een nieuw streekplan'. Deze is voor vaststelling door ons college twee keer behandeld door de commissie REG. Gedurende de dialoogfase heeft aan de hand van de discussienota overleg plaatsgevonden met tal van maatschappelijke organisaties en hebben er publieksdebatten plaatsgevonden. Een verslag van deze dialoog is verwoord in het boekje 'Balans van de dialoog' (oktober 2002). Aan de hand van de resultaten van de dialoog is de nota 'Ruimtelijke keuzes in hoofdlijnen' opgesteld (de zogenoemde Keuzenota). Op 20 juni 2002 hebben uw staten deze Keuzenota vastgesteld.
Tijdens de synthesefase zijn de lijnen uit de Keuzenota uitgewerkt in een 1^{e} concept-streekplan (februari 2003), een voorlopig standpunt (juli 2003) en uiteindelijk een Ontwerp-streekplan (december 2003). Aan de hand van het voorlopig standpunt heeft het wettelijk verplichte overleg met bij het plan betrokken bestuursorganen en de PPC plaatsgevonden.
Aan het begin van de finale is het Ontwerp-streekplan ter inzage gelegd samen met het mer-rapport voor de grootschalige windenergielocaties (andere delen van het Ontwerp-streekplan zijn niet merplichtig). Hiermee is het in het PvA aangegeven proces gevolgd.
De in het PvA opgenomen planning is niet gehaald. Het streekplan wordt ongeveer één jaar later vastgesteld dan gepland. De oorzaak hiervan ligt bij een intensievere betrokkenheid van uw staten bij met name bij het vaststellen van de discussienota en de Keuzenota, de statenwisseling, tussentijdse afstemming met het traject van het Regionaal structuurplan van het BRU en het zeer grote aantal bedenkingen.

- **de bouwstenen**

Een streekplan is hèt integratiekader voor het provinciale beleid voor de fysieke leefomgeving. Veel beleidsvelden komen hier samen voor een integrale afweging van belangen. Dat betekent dat veel

documenten relevant zijn voor het opstellen van een streekplan. Niet alleen provinciale documenten, maar ook die van mede-overheden. Het voert te ver om alle bij het opstellen van dit streekplan betrokken documenten hier te noemen. De meest zwaarwegende documenten noemen we:
- de Koepelnotitie Fysieke Leefomgeving (PS 14-10-'98);
- ontwerpversies van PMP, WHP en Reconstructieplan Gelderse Vallei/Utrecht-oost;
- het Strategisch mobiliteitsplan provincie Utrecht (PS december 2003);
- de gebiedsplannen voor diverse delen van de provincie;
- de Strategische gebiedsvisies van samenwerkende gemeenten;
- de ruimtelijke visies van gewest Eemland en BRU;
- Nota Ruimte (Kabinetsstandpunt april 2004).

En uiteraard ook het coalitieakkoord. Elders in deze toelichting wordt de wijze van doorwerking van het merendeel van deze documenten inhoudelijk beschreven. De wijze waarop het streekplan invulling geeft aan het coalitieakkoord is verwoord in bijlage 5.

- **karakteristiek van het plan: niet zomaar een streekplan**

Een streekplan is niet zomaar een plan. Vanwege het integrale karakter wordt het veelal beschouwd als het belangrijkste beleidsplan van een provincie. Het nu voorliggende streekplan is echter niet alleen niet zomaar een plan, maar ook niet zomaar een stréékplan. Met dit streekplan wordt namelijk een basis gelegd voor een nieuwe invulling van de provinciale rol in de ruimtelijke ordening. Daartoe bevat het diverse noviteiten waardoor het plan uitvoeringsgericht is en een goede basis biedt voor ontwikkelingsplanologie.
De wens voor een uitvoeringsgericht streekplan is al verwoord in het PvA: '*Meer dan voorheen staat het provinciaal bestuur open voor de mogelijkheden om tot daadwerkelijke uitvoering van beleid te komen. Deze mogelijkheden worden vergroot wanneer het streekplan in gezamenlijkheid met andere partners wordt opgesteld*'. Het komen tot een uitvoeringsgericht streekplan heeft op o.m. de volgende wijze inhoud gekregen:
- Veelvuldig overleg met gemeenten en maatschappelijke organisaties gedurende het totstand-komingsproces en het zoveel mogelijk laten doorwerken van hun plannen en visies;
- Het opnemen van concrete beleidsbeslissingen (voor de grootschalige windenergielocaties);
- Het opnemen van veel flexibiliteitsmogelijkheden waarbij de randvoorwaarden zo weinig mogelijk in verboden zijn verwoord, maar in mogelijkheden en ruimtelijke doelstellingen. Dit laat ruimte voor de manier waarop aan de doelstellingen invulling wordt gegeven.
- Het opnemen van ontwikkelingsmogelijkheden zoals ruimte voor ruimte en nieuwe landgoederen (zie streekplan paragarafen 7.10 en 7.11);
- Het bieden van een bestuurlijk-juridisch ruimtelijk kader voor het project Hart van de Heuvelrug.

Verder is aan het streekplan het Meerjaren Actieprogramma (MAP-streekplan) met een investerings-programma gekoppeld;

Een andere vernieuwende karakteristiek van dit streekplan is de zogenaamde lagenbenadering die conform het PvA is opgenomen. De lagenbenadering vormt een belangrijke pijler voor het streekplan. De relevantie van de lagenbenadering is dat ruimtelijke ontwikkelingen in een hoger gelegen laag tot moeilijk of niet omkeerbare aantasting van lagere lagen kunnen leiden. Wij vinden het belangrijk dat deze consequenties in beeld worden gebracht bij het beoordelen van de aanvaardbaarheid van nieuwe ontwikkelingen. De lagenbenadering is overigens geen doel op zich, maar een middel om op een zorgvuldige wijze ruimtelijke afwegingen te maken. Het hanteren van de lagenbenadering wil niet zeggen dat ruimtelijke ontwikkelingen die leiden tot aantasting van de onderliggende laag of lagen op voorhand onmogelijk zijn. De aanvaardbaarheid wordt mede bepaald door de ernst van deze aantasting en door het al dan niet mogelijk zijn van mitigerende en compenserende maatregelen.

Een andere in het PvA aangegeven karakteristiek is de flexibiliteit. PvA: '*De maatschappelijke ontwikkelingen en daarmee de ruimtelijke ontwikkelingen voltrekken zich in een steeds sneller tempo. Het is daarom ook steeds moeilijker om plannen te ontwikkelen die voor een lange periode 'bij de tijd' zijn. Juist van een streekplan mag echter worden verwacht dat het voor een langere periode actueel is. Om te voorkomen dat het streekplan snel veroudert is het belangrijk dat ook het nieuwe streekplan*

flexibel is en een bepaalde elasticiteit vertoont'. In het streekplan is hieraan invulling gegeven zowel door het opnemen van feitelijke flexibiliteitsbepalingen (afwijkings- en uitwerkingsbevoegdheid) als door het formuleren van beleidsdoelen in plaats van harde normen. Veelvuldig is in het streekplan aangegeven dat ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk zijn als ze per saldo leiden tot een verbetering van de ruimtelijke kwaliteit. Het opnemen van harde normen en grenzen is daarbij zoveel als mogelijk vermeden, zonder hiermee de kaderstellende werking van het streekplan te niet te doen.
Voor de concretisering van het ruimtelijk beleid zijn uiteraard niet alleen de flexibiliteitsbepalingen als zodanig relevant, maar ook de wijze waarop daaraan inhoud wordt gegeven. Wij zullen initiatieven, meer dan in het verleden, gaan benaderen vanuit kansen voor maatwerk en het inspelen op actuele behoefte en ontwikkelingen en met respect voor de lokale directe betrokkenheid en de samenwerkingsgedachte tussen gemeenten en provincie.

Met deze karakteristiek kan het streekplan worden gezien als een afsluiting van de oude manier van ruimtelijke ordening plegen en het starten met een eigentijdse toekomstgerichte aanpak. Dit neemt niet weg dat het nieuwe streekplan ook 'oude' elementen bevat. Bedacht moet worden dat het toetsen van bestemmingsplannen nog steeds een belangrijke taak is van de provincie en dat -mede met het oog op rechtszekerheid voor de burger en vanwege jurisprudentie- het beschikken over een helder ruimtelijk toetsingskader nog immer een vereiste is.
Het streekplan bevat géén visionaire blik op de verdere toekomst (nà 2015). Het PvA bood daartoe ook niet de ruimte. Voor een goede werking van het streekplan is dit overigens ook niet nodig.

- **enkele inhoudelijke karakteristieken**

De rode draad in het beleid wordt gevormd door de door u in de Keuzenota vastgelegde beheerste groei: '*Wij zoeken het evenwicht tussen (leef)kwaliteit en druk op de ruimte. Wij kiezen dan ook nadrukkelijk voor beheerste groei. Dit betekent dat niet de kwantitatieve vraag maar de ruimtelijke mogelijkheden bepalend zijn voor nieuwe ontwikkelingen*'. De beheerste groei komt -conform de Keuzenota- o.m. tot uiting in het woningbouwprogramma waarbij een beperkt woningtekort wordt geaccepteerd.

In het streekplan wordt -eveneens conform de Keuzenota- gebruik gemaakt van rode contouren. Het hanteren van rode contouren is een belangrijk instrument om daadwerkelijk invulling te kunnen geven aan de beheerste groei. Daarnaast zijn rode contouren noodzakelijk om inhoud te kunnen geven aan vormen van ontwikkelingsplanologie zoals het project Hart van de Heuvelrug en vormen van ruimte voor ruimte. Verder maken rode contouren het beleid helder, ook voor de niet-deskundigen en bieden ze de mogelijkheid om af te zien van het richting gemeenten sturen op aantallen woningen binnen het stedelijk gebied.
De wijze waarop aan het instrument rode contour inhoud is gegeven in het streekplan biedt voldoende ruimte voor een flexibele invulling van de verstedelijking. Het behoort tot de interpretatiebevoegdheid van GS (dus geen extra procedure) om de contour oppervlakteneutraal te verleggen. Door toepassing van de afwijkingsbevoegdheid kan verruiming van de contour plaatsvinden. Dit alles ook conform de door u vastgestelde Keuzenota. Bij het toepassen van de oppervlakte neutrale touwtjesmethode zullen wij u vooraf op de hoogte stellen. De procedure voor toepassing van de afwijkingsbevoegdheid is verwoord in paragraaf 14.4 van het streekplan. De procedure biedt uw commissie REG de mogelijkheid tot het voeren van overleg met ons over de afwijking.

Water vormt een ordenend principe voor het ruimtelijk beleid. Het streekplan heeft ook de zogenoemde watertoets ondergaan. Die heeft geleid tot een optimaal evenwicht tussen ruimtelijke wensen en het belang van de waterhuishouding.

Het streekplan voorziet (conform de door uw staten vastgestelde Keuzenota) in een woningbouwprogramma van ca. 72.000 woningen[1]. Hiervan zijn er slechts 6.500 gepland op nieuwe uitleglocaties.

[1] In de genoemde aantallen woningen zijn de wijzigingen n.a.v. het advies van de commissie REG en de concept-nota van beantwoording nog niet verwerkt. De aantallen zullen hierdoor iets hoger uitvallen.

Ruim 18.000 woningen zijn voorzien voor inbreidingslocaties en de overige betreffen restcapaciteit. Het accent van het woningbouwprogramma ligt op het stadsgewest Utrecht: 47.000 van de 72.000 woningen.
Zoals hiervoor reeds gesteld leidt dit programma niet tot het volledig opheffen van het woningtekort in de provincie. Het tekort zal worden gehalveerd. Daarvoor is het echter wel nodig dat dit programma daadwerkelijk wordt gerealiseerd. Wij zullen daarom de ontwikkeling van de woningbouw nauwgezet monitoren. Als daarbij blijkt dat de woningbouw te sterk achterblijft, dan zal worden bekeken op welke wijze dat probleem kan worden opgelost.
Het in dit verband door uw commissie REG gedane voorstel om binnen twee jaar, in overleg met gemeenten, ruimtelijke scenario's voor de langere termijn op te stellen, zullen wij oppakken.

Om de noodzakelijke intensivering van bedrijventerreinen te bevorderen hebben wij (conform de door uw staten vastgestelde Keuzenota) een programma voor bedrijventerreinen opgenomen waarbij de intensiveringsopgave van 15% reeds is verdisconteerd en waarbij niet is voorzien in een ijzeren voorraad. Ook hier geldt dat het hiermee van belang is dat het programma daadwerkelijk wordt gerealiseerd. Ook hier is nauwgezette monitoring dan ook gewenst.

Voor het landelijk gebied kent het streekplan een onderscheid in vier zones:
- Landelijk gebied 1: hoofdfunctie stedelijk uitloopgebied
- Landelijk gebied 2: hoofdfunctie agrarisch
- Landelijk gebied 3: verweving van functies
- Landelijk gebied 4: hoofdfunctie natuur.

Met dit streekplan wordt ook de provinciale Ecologische Hoofdstructuur (EHS) vastgelegd. Binnen de EHS (inclusief gebieden die vallen onder de Natuurbeschermingswet) en de Vogel- en Habitat-richtlijngebieden, geldt conform het Rijksbeleid het 'nee, tenzij-regime'. Nieuwe plannen, projecten of handelingen binnen en in de nabijheid van deze gebieden zijn niet toegestaan indien deze de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant aantasten, tenzij er geen reële alternatieven zijn én er sprake is van redenen van groot openbaar belang. Bij het 'nee, tenzij'-regime worden plannen, projecten of handelingen afzonderlijk beoordeeld. Om een meer ontwikkelingsgerichte aanpak te bevorderen kan -onder voorwaarden- ook op gebiedsniveau een 'nee, tenzij'-afweging worden gemaakt (saldobenadering). Dit kan wanneer een combinatie van projecten of handelingen wordt ingediend die tevens tot doel heeft de kwaliteit en/of kwantiteit van de EHS op gebiedsniveau per saldo te verbeteren, bijvoorbeeld als tegelijkertijd een fysieke barrière binnen het beschermde natuurgebied wordt gesaneerd. Door deze saldobenadering kan bijvoorbeeld een meer aaneengesloten EHS worden verkregen of kunnen EHS-gebieden beter met elkaar verbonden worden. Functies of activiteiten kunnen dan elders binnen de EHS of daarbuiten betere ontwikkelingsmogelijkheden krijgen.

- maatschappelijk draagvlak
Maatschappelijk draagvlak voor een streekplan is uiteraard van wezenlijk belang: we maken het plan immers niet voor onszelf en maatschappelijk draagvlak vergroot de kans van realisering. Gedurende het proces is daarom veel aandacht besteed aan het betrekken van inwoners (publieksdebatten, internetspel, publieksavonden) en van maatschappelijke organisaties en aan overleg met gemeenten. De leden van uw commissie REG hebben hierover een evaluatie van ons ontvangen.
Met de betrokken overheden en maatschappelijke organisaties is intensief overlegd in diverse verbanden (bestuurlijk overleg, ambtelijk overleg, externe adviesgroep, provinciale adviesorganen). In paragraaf 14.7 is hier nader op ingegaan.

De intensieve communicatie heeft niet kunnen verhelpen (of wellicht juist bevorderd, veel mensen waren immers bekend met het feit dat er een nieuw streekplan in procedure was) dat er een uitzonderlijk groot aantal bedenkingen tegen het streekplan bij uw staten is ingediend. In de concept Nota van beantwoording zijn wij uitvoerig ingegaan op de ontvangen bedenkingen en hebben wij u daarover geadviseerd. Daarbij hebben wij op tal van punten voorstellen gedaan tot aanpassing of verduidelijking. Deze zijn alle verwerkt in het nu ter vaststelling voorliggende stuk.

- **doorwerking**

a. Nota Ruimte

In onze notitie Implementatie van de Nota Ruimte in het streekplan 2005-2015 (14 september 2004) zijn wij uitvoerig ingegaan op de doorwerking van de Nota Ruimte. Zoals daarin al is aangegeven, is het Ontwerp-streekplan vastgesteld enige maanden vòòr het verschijnen van het Kabinetsstandpunt over de Nota Ruimte. Op dit moment is de Nota Ruimte ook nog niet in zijn definitieve versie vastgesteld. Het Kabinetsstandpunt moet immers nog in de Tweede Kamer worden behandeld.[2]
In de notitie hebben wij aangegeven ten aanzien van welke punten de Nota Ruimte zoals deze thans bekend is, aanleiding geeft tot aanpassing of aanvulling van het Ontwerp-streekplan. Deze zijn verwerkt in het nu voorliggende voorstel. Overigens heeft het ministerie van VROM in zijn reactie op het Ontwerp-streekplan reeds aangegeven dat het streekplan goed aansluit bij de Nota Ruimte.

In afwijking van het gestelde in de notitie hebben wij ten aanzien van vrijwaringszones langs rivieren het Ontwerp-streekplan niet gewijzigd. De tekst in de Nota Ruimte biedt bij nader inzien naar ons oordeel te veel risico's bij verlegging of verzwaring van dijken.

Het kabinetsstandpunt over de Nota Ruimte voorziet niet in de status nationaal landschap voor de Utrechtse Heuvelrug. In de notitie hebben wij aangegeven in dit statenvoorstel in te gaan op de vraag of het nog zinvol is de tekst in het Ontwerp-streekplan over het belang van deze status voor dit gebied te handhaven. Wij komen tot de conclusie dat het weinig zinvol lijkt een dergelijke tekst te handhaven. Ondanks dat wij samen met andere overheden en maatschappelijke organisaties de mogelijkheid van een nationaal landschap Utrechtse Heuvelrug via meerdere wegen onder de aandacht hebben gebracht bij het rijk, is hier niet voor gekozen. Wij signaleren op dit moment ook geen duidelijke 'Haagse' politieke belangstelling hiervoor.
Het voorstel van de commissie REG om de Utrechtse Heuvelrug de status provinciaal landschap te geven hebben wij overgenomen. Bij de uitwerking van de nationale landschappen zullen wij ook de Utrechtse Heuvelrug betrekken als provinciaal landschap. Over de nadere invulling van die status zullen wij te gelegener tijd overleggen met uw commissie REG.

In de notitie is enkel ingegaan op de elementen die de Nota Ruimte bevat die consequenties kunnen hebben voor het streekplan. Daarom is daarin niet ingegaan op het instrument rode contour. Bij de discussies over dit instrument wordt echter wel vaak de Nota Ruimte genoemd. In de Nota Ruimte wordt gesteld dat 'in de nota geen maatregelen zijn opgenomen waaraan geen heldere doelstelling ten grondslag ligt, waaraan geen concrete uitvoering kan worden gegeven of die gewenste ontwikkelingen onnodig remmen. Daarom komen rode contouren in de nota niet meer voor'. Hiermee is gesteld dat rode contouren op het niveau van de Nota Ruimte geen meerwaarde hebben. Dit mag niet vertaald worden als zou dit instrument in geen enkel ruimtelijk plan meeerwaarde kunnen hebben. Naar ons oordeel heeft het instrument voor het streekplan duidelijk meerwaarde. Door de DG VROM is desgevraagd ook expliciet gesteld dat provincie uiteraard rode contouren kunnen en mogen opnemen. In zijn reactie op het Ontwerp-streekplan heeft de minister ook geen opmerking gemaakt over de rode contour als instrument.

b. Gebiedenbeleid

In het landelijk gebied van de provincie Utrecht zijn diverse gebiedsgerichte projecten in uitvoering of in voorbereiding. De projecten richten zich op een kwaliteitsverbetering van het landelijk gebied door middel van het integraal realiseren van beleidsdoelen op het gebied van landbouw, natuur , water, recreatie en landschap/cultuurhistorie. Als voorbeelden noemen wij de landinrichtingsprojecten, project De Venen, project Langbroekerwetering en Restauratieplan de Vecht. Juist omdat deze plannen veelal tot stand zijn gekomen in nauwe samenspraak met de betrokken gebieden, biedt het streekplan in beginsel ruimte om deze plannen (verder) uit te voeren. In enkele situaties vormen actuele inzichten echter aanleiding tot een mogelijke herijking van onderdelen van de gebiedsgerichte

[2] De behandeling is thans gepland op 6 december 2004, dus vlak vòòr de behandeling door uw staten van dit voorstel; de stemming in de Tweede Kamer over eventuele moties zal echter pas op 14 december plaatsvinden.

plannen. Het gaat hierbij met name om de wateropgave voor enkele gebieden (De Venen, Noorderpark). De betrokkenheid vanuit de gebiedsgerichte projecten bij de planvorming voor de wateropgave is in het streekplan expliciet verwoord.

c. (inter)gemeentelijke visies

Wij hebben het streekplan opgesteld met in achtneming van het Utrechts model. Dit betekent dat (inter)gemeentelijke visies in beginsel zijn overgenomen. Als er bovenlokale argumenten zijn om onderdelen niet over te nemen, is dit toegelicht in het streekplan. In paragraaf 2.2 is per visie expliciet ingegaan op deze doorwerking.
De Ruimtelijke visie gewest Eemland is nagenoeg geheel overgenomen. Een belangrijke uitzondering hierop vormt het wonigbouwprogramma voor Bunschoten-Spakenburg. Het in de visie gewenste aantal zou leiden tot een toename van de woningvoorraad gedurende de streekplanperiode van meer dan 30%. Dit achten wij op grond van ruimtelijke en volkshuisvestelijke overwegingen niet aanvaardbaar. Het nu voorliggende plan voorziet wel in de door de gemeente gewenste ruimtelijke reservering voor het stedelijk gebied tot aan de Rengerswetering. De totale capaciteit van dat gebied strookt met de inmiddels bijgestelde visie van de gemeente. Daarbij hebben wij echter wel een eis tot fasering opgenomen: een deel van de woningbouw in dit gebied zal moeten worden gerealiseerd nà 2015. Daarmee resteert overigens nog de mogelijkheid tot een toename van de woningvoorraad met ca. 19%.
Een ander onderscheid is het bedrijventerrein Eemnes. Het gewest wenst een uitbreiding van 5 ha, waar het streekplan uitgaat van 10 ha. De oppervlakte in het streekplan is gebaseerd op behoefteberekening voor het gewest, mede in relatie tot verplaatsing van bedrijven, bijvoorbeeld uit de woonomgeving. Beide afwijkingen zijn gemotiveerd in streekplan.

De gemeenten Veenendaal en Rhenen vormen met hun Gelderse buren het WERV-gebied. Als bouwsteen voor het streekplan (en dat voor Gelderland) is gestart met het opstellen van de regionale structuurvisie WERV. Probleem is dat de visie nog immer niet is afgerond. De nu bekende concepten zijn wel betrokken bij het opstellen van het streekplan. In elk geval hebben wij WERV als een regionaal stedelijk netwerk geprofileerd en daar het nodige gewicht aan toegekend.

Door het Bestuur regio Utrecht (BRU) wordt een regionale structuurvisie opgesteld (RSP). Krachtens de WRO moeten GS het RSP goedkeuren, waarbij het streekplan een belangrijk toetsingskader vormt. Wij hebben gestreefd naar goede afstemming van beide plannen zowel qua procedure als qua inhoud. Omdat het RSP niet eerder zal worden vastgesteld dan medio 2005 hebben wij het niet verantwoord geacht om de procedures volledig te synchroniseren. De noodzaak daartoe is ook niet aanwezig. Inhoudelijk gezien hebben de beide plannen een hoge mate van overeenstemming, zeker v.w.b. de ambities voor de langere termijn. Het laatste officiële document voor het RSP betreft de Nota structuurvisie (NSV). Die kende met name drie verschilpunten met het streekplan:
- fasering Rijnenburg,
- Bunnik-zuid,
- Liniepark.

De fasering van Rijnenburg is slechts een beperkt verschil. In het NSV wordt uitgegaan van de bouw van 5.000 woningen in Rijnenburg vòòr 2015. Wij verwachten dat een dergelijk aantal niet haalbaar is. Om daarover geen valse verwachtingen te wekken én daarmee de woningbouwprogrammering op een reëlere wijze in beeld te brengen, gaan wij uit van 2.000 woningen. Het streekplan staat de bouw van 5.000 woningen overigens niet in de weg.
In de NSV is Bunnik-zuid opgenomen als een locatie die reeds voor 2015 gerealiseerd wordt (5.000 woningen). Gezien het eerder genoemde advies van uw commissie REG van 1 november, waaruit het unanieme standpunt blijkt dat in het streekplan geen (reserve)locatie voor Bunnik-zuid moet worden opgenomen, hebben wij deze mogelijkheid uit het Ontwerp-streekplan geschrapt. Op dit punt zal dus mogelijk verschil gaan ontstaan tussen RSP en streekplan. Het streekplan biedt niet de ruimte om een locatie Bunnik-zuid in het RSP goed te keuren.
Het Liniepark (1.500 woningen in het landelijk gebied tussen stad Utrecht, De Bilt, Zeist en Houten) zit in de NSV. Het is echter de vraag of het ook onderdeel zal uitmaken van het RSP: meerdere BRU-

gemeenten hebben hiertegen ernstige bezwaren kenbaar gemaakt. Mocht deze mogelijkheid alsnog in het RSP worden opgenomen dan zal ook daaraan goedkeuring moeten worden onthouden.

d. Reconstructieplan Gelderse Vallei/Utrecht-oost

Dezerdagen stelt u ook het Reconstructieplan vast. Er is een nauwe relatie tussen het Reconstructieplan en het streekplan. Belangrijk is uiteraard dat het streekplan de uitvoering van het Reconstructieplan niet in de weg staat. Om dat te bereiken hebben wij er voor gezorgd dat de beide plannen v.w.b. het beleid voor de intensieve veehouderij met elkaar in overeenstemming zijn. Om onverhoopte strijdigheden tussen beide plannen alsnog voor te zijn, zijn tevens expliciet dwarsverbanden aangebracht. In het streekplan is daartoe o.m. bepaald dat '*de bepalingen in relatie tot de intensieve veehouderij uit het Reconstructieplan prevaleren boven de bepalingen uit de streekplanzonering*'. Verder is in het streekplan opgenomen dat '*Het Reconstructieplan bepaalt de ontwikkelingsmogelijkheden van de intensieve veehouderij in dit gebied. Het streekplan is hierin volgend*.' Daarenboven is gebruik gemaakt van de mogelijkheid die de Reconstructiewet biedt om expliciet genoemde delen van het Reconstructieplan in de plaats te laten treden van het streekplan. Dit betreft de volgende drie punten:

- beleid m.b.t. de intensieve veehouderij gekoppeld aan de reconstructiezonering: omdat dit de kern is van het reconstructieplan mag dit niet gefrustreerd worden. De gekozen constructie voorkomt elke discussie over het prevaleren van plannen.
- beleid over nieuwe landgoederen: het Reconstructieplan vergt op dit punt een meer concreet detailniveau dan het streekplan kan bieden. Het streekplan staat het beleid van het Reconstructieplan echter niet in de weg.
- beleid over functieverandering op voormalige agrarische bedrijven: hiervoor geldt dezelfde aanleiding als die voor het beleid over nieuwe landgoederen.

In de inleiding van dit voorstel is al gewezen op bijlage 5 waarin expliciet is ingegaan op de doorwerking van het coalitieakkoord.

Kanttekeningen

Hierna gaan wij in op enkele van de adviezen uit de brief van 1 november van de commissie REG.

I. Adviezen commissie REG die niet zijn overgenomen in het voorliggende voorstel

- **grootschalige locaties voor windenergie als concrete beleidsbeslissing**

In het Ontwerp-streekplan hebben wij vijf grootschalige locaties voor windenergie opgenomen als concrete beleidsbeslissing (cbb). Dit houdt verband met de taakstelling van 50 MW die onze provincie, met instemming van uw Staten, heeft aanvaard bij de ondertekening van de BLOW in 2001. In het Plan van Aanpak dat wij vervolgens hebben vastgesteld hebben wij aangegeven op welke wijze wij deze taakstelling willen realiseren en hoe wij omgaan met de regierol die ons in de BLOW is toebedeeld. Omdat wij bestuurlijk verantwoordelijk zijn voor de realisering van de taakstelling, maar ook vanuit onze verantwoordelijkheid voor een goede ruimtelijke ordening in onze provincie, hebben wij gekozen voor het zelf zoeken van de beste locaties (via Windplan en MER) en opname van deze locaties in het Streekplan als cbb. De commissie REG adviseert thans om de locaties niet als cbb op te nemen, maar als indicatieve uitspraak. Als reden hiervoor wordt genoemd dat er draagvlak moet zijn bij de betreffende gemeenten (instemming gemeenteraad). Gelet op de negatieve houding van de meeste betrokken gemeenten, vrezen wij echter dat met het loslaten van de cbb's de taakstelling niet gehaald zal kunnen worden. Het lijkt ons onwaarschijnlijk dat deze gemeenten hun standpunt op korte termijn wijzigen en de benodigde stappen gaan zetten om de realisering van de locaties mogelijk te maken. Wij vinden dat met indicatieve uitspraken de provinciale verantwoordelijkheid voor realisering van de taakstelling onvoldoende tot uitdrukking komt, hetgeen niet in overeenstemming is met het beleid dat is ingezet met de ondertekening van de BLOW.

- **grootschalige locatie voor windenergie A2 Abcoude/Vinkeveen**

Een van de grootschalige locaties die wij in het streekplan als cbb hebben opgenomen is de locatie langs de A2 tussen de afslag Vinkeveen en het dorp Abcoude. Het gaat daarbij om 8 turbines van 1,5 MW, gelegen op een afstand van ca. 270 meter van de A2. Uit het MER is gebleken een dergelijke opstelling vanuit milieuoogpunt het beste is op deze locatie. Er wordt daarbij voldaan aan alle wettelijke normen. De commissie is echter van mening, dat deze locatie niet in het Streekplan moet worden opgenomen, omdat hiervoor onvoldoende draagvlak is. In plaats daarvan wordt door de commissie gekozen voor de locatie Amsterdam-Rijnkanaal Baambrugge, die een capaciteit heeft van ca. 15 MW. Deze laatste locatie vinden wij landschappelijk minder gewenst, vanwege de ligging nabij het Vechtlandschap en het feit dat de windturbines tussen twee rijen hoogspanningsmasten zijn geprojecteerd, hetgeen een rommelige aanblik geeft. De locatie is ook niet onderzocht in het MER, zodat de milieueffecten en de realiseerbaarheid hiervan niet duidelijk zijn. Bovendien kan deze locatie niet meer als cbb in het streekplan worden opgenomen, wat de realisering onzeker maakt (zie hierboven). Dit klemt te meer daar het gemeentebestuur van Abcoude ons inmiddels schriftelijk heeft meegedeeld vooralsnog geen voorstander te zijn van deze alternatieve locatie.

- **grootschalige locatie voor windenergie A2 Breukelen/ Loenen**

Aan de noord- en zuidkant van Breukelen zijn in het Ontwerp-streekplan twee korte lijnen opgenomen, waar drie resp. 4 turbines geplaatst kunnen worden, e.e.a. conform het MMA uit het MER. Samen vormen deze twee lijnen één grootschalige locatie van 15 MW. De commissie adviseert om alleen de noordelijke lijn van deze opstelling in het streekplan te handhaven. Overweging daarbij is dat de zuidelijke lijn te dicht bij de woonwijk Zwanenkamp van de gemeente Maarssen zou komen. Voor de noordelijke lijn zou de variant van de gemeente Loenen gehanteerd moeten worden. De gemeente Loenen heeft aangegeven niet tegen deze locatie te zijn, mits gekozen wordt voor alternatief 1 uit het MER. In de Concept NvB hebben wij reeds aangegeven dat alternatief 1, variant 1 uit het MER het MMA is, en dat dit MMA in het streekplan zal worden opgenomen. In zoverre sluit het commissieadvies dus hierbij aan. Wat betreft de zuidelijke lijn, op het grondgebied van de gemeente Breukelen, merken wij op dat uit het MER is gebleken dat de wijk Zwanenkamp geen onaanvaardbare hinder van de windturbines zal ondervinden. De gemeente Breukelen heeft aangegeven te willen meewerken aan deze locatie, mits de meest zuidelijk turbine (die het dichtst bij de wijk Zwanenkamp ligt) vervalt en de lijn dus beperkt blijft tot 3 turbines. In de Concept NvB hebben wij aangegeven dat wij in overleg met de gemeente zullen bezien in hoeverre het nodig is om de meest zuidelijke turbine te laten vervallen. De noodzaak om deze lijn in zijn geheel te laten vervallen ontbreekt dus. Bovendien zou hierdoor geen sprake meer zijn van een grootschalige locatie. Maar vooral is het zonde om een goede locatie, waar de gemeenteraad in beginsel mee instemt, op voorhand onnodig te schrappen.

- **grootschalige locatie voor windenergie A12 Woerden/ Harmelen**

Langs de A12 was aanvankelijk een serie van 4 korte lijnen als grootschalige locatie opgenomen. Omdat uit het MER bleek dat Woerden-zuid niet haalbaar was, is dat in het Ontwerp-streekplan teruggebracht tot 3 lijnen. Naar aanleiding van ingediende bedenkingen hebben wij in de Concept NvB voorgesteld ook de lijn Harmelen-oost te laten vervallen in verband met onzekerheden rondom het tracé van de nog aan te leggen parallelstructuur (A12 BRAVO) aldaar, hetgeen niet strookt met een cbb. De twee overgebleven lijnen, Harmelen-west en Woerden-west, zijn wel realiseerbaar en vormen samen nog steeds een grootschalige locatie (2 lijnen van 4 turbines, samen 12 MW, op een afstand van ca. 100 meter van de A12). De commissie stelt nu voor om alleen de lijn Woerden-west in het streekplan op te nemen. Volgens de commissie is er namelijk ook bij de locatie Harmelen-west door het A12-Bravo-project nog te weinig zekerheid over de realiseerbaarheid ervan. Bij een eventueel opschuiven van deze locatie, zou deze te dicht bij de in aanbouw zijnde wijk Hofwijk West komen te liggen. Dit gedeelte van het A12 BRAVO project bevat echter geen wegen parallel aan de A12, maar min of meer haaks er op (zie bijgevoegd kaartje). De turbinelijn doorkruist weliswaar en tweetal wegen, doch dit vormt geen belemmering voor de realisering van zowel de wegen als de turbines, hetgeen is gebleken uit Aanvulling 2 van het MER. Er is dus geen enkele aanleiding om deze lijn te laten vervallen.

- **ecologische verbindingszone bij Amerongse Wetering-Lekdijk**

Op de kaart 'Gebieden binnen groene contour' hebben wij een ecologische verbindingszone (evz) opgenomen tussen de Amerongse Wetering en de Lekdijk. Dit is in overeenstemming met het voor dit gebied geldende Natuurgebiedsplan. Een deel van de gronden voor deze evz is al voor dit doel verworven. Uw commissie adviseert thans om deze evz in oostelijke richting te verleggen. Hierdoor zouden er minder consequenties zijn voor een hier gelegen agrarisch bedrijf.
Naar ons oordeel heeft de door uw commissie voorgestelde ligging tot gevolg dat de ecologische verbinding minder doelmatig wordt. De evz sluit dan namelijk niet meer aan op het langs de Amerongse Wetering gelegen natuurgebied. Hiervoor is de evz juist bedoeld.
Verder merken we op dat het realiseren van de evz gebeurt op basis van vrijwilligheid en dat de aanduiding als evz geen gevolgen heeft voor de agrarische bedrijfsvoering. Hiernaast wijzen wij er op dat de ligging van deze evz in het Natuurgebiedsplan onderwerp is geweest van bezwaar en beroep. De argumenten op grond waarvan de commissie thans adviseert om de evz te verleggen, zijn in een beroepsprocedure ook voorgelegd aan de rechter. Die heeft echter ons college in het gelijk gesteld. Voorts valt niet uit te sluiten dat de voorgestelde verlegging zal leiden tot bezwaren van de agrariër wiens gronden grenzen aan het verlegde tracé.

- **Eiland van Schalkwijk**

In het Ontwerp-streekplan is het Eiland van Schalwijk aangeduid als Landelijk gebied 2: hoofdfunctie landbouw. Uw commissie stelt thans de aanduiding Landelijk gebied 3 voor. Aanleiding daartoe vormt voor uw commissie de inbreng van de gemeente Houten tijdens de gedachtewisseling. De gemeente heeft met het oog op de toekomst van dit gebied behoefte aan flexibel beleid. Concreet gaat het om ruime mogelijkheden voor verbreding in de landbouw, verplaatsing van landbouwbedrijven, ruimere benutting van vrijkomende agrarische bedrijfsbebouwing en om mogelijkheden voor nieuwe landgoederen en buitenplaatsen.
Het betreft hier een landbouwkerngebied (Koepelnotitie) met een sterke landbouwkundige structuur. Binnen het gebied is recent de ruilverkaveling Schalkwijk afgerond. Deze ruilverkaveling was primair gericht op een versterking van de agrarische structuur. De aanduiding Landelijk gebied 2 is voor een dergelijk gebied passend. Verder wijzen wij er op dat alle door de gemeente genoemde ontwikkelingen òòk binnen Landelijk gebied 2 mogelijk zijn. Daarvoor is aanduiding Landelijk gebied 3 dus niet noodzakelijk. De enige uitzondering hierop is de mogelijkheid voor nieuwe landgoederen en buitenplaatsen. Daarvoor biedt het streekplan binnen Landelijk gebied 2 *in beginsel* geen ruimte. In landbouwkerngebieden is immers terughoudendheid gewenst ten aanzien van niet-agrarische grondclaims die de landbouwkundige ontwikkeling kunnen belemmeren.
Gelet op het belang van dit gebied voor de landbouw en de in het recente verleden gedane investeringen ter versterking van de landbouw, hebben wij de aanduiding Landelijk gebied 2 gehandhaafd. Voor incidentele plannen voor nieuwe landgoederen waarbij bijvoorbeeld in het kader van ontwikkelingsplanologie blijkt dat evident sprake is van een wezenlijke ruimtelijke meerwaarde voor het gebied (waaronder begrepen het landbouwkundig belang), biedt de formulering *in beginsel* ruimte om van het generieke streekplan af te wijken.

- **rode contour Driebergen (Lange Dreef)**

Het Ontwerp-streekplan voorziet in een uitbreidingsmogelijkheid voor de bouw van circa 300 woningen op de locatie Lange Dreef in Driebergen. Het in het ontwerp-streekplan opnemen van deze nieuwe woningbouwlocatie hing volledig samen met de noodzaak tot het realiseren van een buurtschap voor de zorg in het kader van het project Hart van de Heuvelrug. Daarbij ging het voor een groot deel om woningen in de zorgsector en, ten behoeve van de gewenste integratie, aanvullend reguliere woningen. De gemeenteraad van Driebergen-Rijsenburg heeft echter te kennen gegeven niet te willen meewerken aan een dergelijke buurtschap. Daarmee is naar ons oordeel geen motief meer aanwezig voor een nieuwe locatie hier. In de concept Nota van beantwoording hebben wij dit toegelicht (blz. 233).
De commissie REG adviseert u thans de locatie te handhaven ten behoeve van 200 reguliere woningen, dus zònder buurtschap voor de zorg. Wij vinden dat op deze locatie niet gewenst. Het gegeven dat verstedelijking die expliciet dient om een maatschappelijk probleem in de zorg op te

lossen op een bepaalde locatie aanvaardbaar wordt geacht, mag niet zonder meer worden vertaald in het aanvaardbaar zijn van iedere vorm van verstedelijking. De door ons gemaakte belangenafweging voor dit gebied (ruimtelijke consequenties van verstedelijking versus maatschappelijk belang) heeft enkel tot het resultaat 'verstedelijking aanvaardbaar' geleid omdat sprake was van het oplossen van een maatschappelijk probleem i.c. het realiseren van een buurtschap voor de zorg, die bovendien was gekoppeld aan het project Hart van de Heuvelrug (en dientengevolge ook zou leiden tot een versterking van de natuurwaarden van de Heuvelrug). De nu te maken afweging waarbij enkel sprake is van reguliere woningbouw zònder een buurtschap leidt tot een andere uitkomst. In een dergelijke afweging achten wij op dit moment de ruimtelijke bezwaren zwaarder wegen.

- **rode contour Maarssen (DSM-terrein)**

Voor dit terrein wordt verstedelijk voorgestaan op het voormalige DSM-terrein en het terrein van de rioolwaterzuiveringsinstallatie (rwzi). Om dit mogelijk te maken hebben wij in het Ontwerp-streekplan hier een open contour opgenomen. Uw commissie adviseert u thans om de contour langs de Vecht te sluiten. Daarmee komt de bebouwingsmogelijkheid ter plaatse van de rwzi te vervallen. Naar ons oordeel bestaat hiertoe geen ruimtelijke noodzaak. Het gebied bestaat vooral uit de te transformeren rwzi en bevat geen waarden van betekenis. Ook de PPC heeft inmiddels positief geadviseerd over woningbouw ter plaatse van de rwzi.
Met uw commissie zijn wij van oordeel dat het niet gewenst is dat het ten oosten daarvan gelegen terrein wordt verstedelijkt. Daarvoor is het echter niet noodzakelijk om de contour te leggen zoals voorgesteld door uw commissie. Wij stellen voor de contour te sluiten over de perceelsgrens ten noordoosten resp. noordwesten van de rwzi.

- **rode contour Amersfoort**

Om aantasting (c.q. het gevaar van verstedelijking) tegen te gaan adviseert uw commissie om het Heiligenbergerbeekdal bij stad Amersfoort buiten de rode contour te plaatsen.
Het gebied, dat ook in het streekplan van 1994 binnen de contour is opgenomen, hebben wij bewust binnen de contour geplaatst. Het betreft een langgerekt gebied met sportvoorzieningen, enkele gebouwencomplexen met parkeerterreinen en een park. Het gebied is ingesloten door stedelijke bebouwing en de A28. Het opnemen van een dergelijk gebied binnen de contour is in overeenstemming met de methodiek voor rode contouren (par. 6.3). Omdat het gebied groene kwaliteiten heeft is in de tekst van de kernbeschrijving bepaald, dat deze kwaliteiten beschermd moeten worden, hetgeen reeds het geval is in de vigerende gemeentelijke bestemmingsregelingen. Het streekplan biedt hiermee enerzijds mogelijkheden voor ruimtelijke ontwikkelingen die niet leiden tot aantasting van de aanwezige kwaliteiten en anderzijds voldoende garanties om ongewenste ontwikkelingen te voorkomen. Het gaat naar ons oordeel te ver en er bestaan ook geen dringende redenen om iedere vorm van stedelijke dynamiek die gemeente Amersfoort hier aanvaardbaar acht, op voorhand onmogelijk te maken door het streekplan.

Het voorstel van de commissie om de rode contour bij Klein Zwitserland te verleggen hebben wij grotendeels overgenomen. Aan de zuidoostzijde hebben wij echter het voorstel van uw commissie niet gevolgd. De hier gelegen woonwijk met monumentale flats uit de jaren '50 hebben wij namelijk binnen de contour gelaten. Het gaat hier immers om een in hoofdzaak verstedelijkt gebiedje (met de status gemeentelijk beschermd stadsgezicht) dat direct grenst aan de kern. Het voorstel van uw commissie komt er op neer dat de flats buiten de contour komen te liggen.

- **rode contour Maarsbergen (bedrijventerrein)**

Over het bedrijventerrein Maarsbergen stelt uw commissie voor de contour op te rekken teneinde de gemeentelijke plannen om het bedrijventerrein uit te breiden mogelijk te kunnen maken.
De kern Maarsbergen is door de ligging op de Utrechtse Heuvelrug en het daarmee samenhangende terughoudende beleid beperkt in de uitbreidingsmogelijkheden. Dit terughoudende beleid is gekoppeld aan de opvangfunctie van Veenendaal. Desalniettemin willen wij niet op voorhand een goed gemotiveerde uitbreiding van het bedrijventerrein (onder meer bedoeld voor uit- cq verplaatsing uit het buitengebied en de beide kernen) in Maarsbergen geheel uitsluiten. Essentiële voorwaarde is dan

wel, dat de gemeente aan de hand van een integrale en goed onderbouwde visie onder andere overtuigend aantoont, dat er dringende behoefte is aan een plek in Maarsbergen met binding aan de gemeente Maarn en dat Veenendaal geen werkbaar alternatief zou zijn. Ook moet inzicht worden verschaft in wat er met de verschillende vrijkomende locaties gebeurt. Pas dan kan afwijking van de hoofdbeleidslijn worden overwogen. Tot nu toe is de gemeente er o.i. niet in geslaagd de totaal visie aan te leveren en zo de behoefte overtuigend aan te tonen. Los van het feit, dat een claim van 5 ha ons buitensporig groot lijkt voor een kern als Maarsbergen, is de wijze waarop de gemeente de behoefte heeft onderbouwd tot op heden ontoereikend geweest.
In de concept-Nota van beantwoording zijn wij hier ook uitvoerig op ingegaan (blz. 331) met de bovenstaande teneur. Tijdens de gedachtewisseling heeft de gemeente (via een schriftelijk bijdrage) daarop gereageerd door aan te geven dat zij verheugd zijn dat wij bereid zijn met hen onder voorwaarden te bezien welke mogelijkheden er zijn voor de uitbreiding.
Tegen deze achtergrond zien wij geen aanleiding om het advies van de commissie te volgen. Zolang er noch duidelijkheid is over de noodzaak, noch over de feitelijke situering van een uitbreiding, ligt het niet in de rede een open contour op te nemen. De nu opgenomen tekst in de kernbeschrijving voor Maarsbergen (paragraaf 11.2) biedt voldoende aanknopingspunten om, als daartoe aanleiding bestaat, mee te werken aan enige uitbreiding.

- **rode contouren Abcoude**

De commissie REG heeft u geadviseerd de rode contour voor de kern Abcoude op drie plaatsen te verruimen: bij het Abcoudermeer, bij de Des Tombesweg en aan de zuidzijde van de kern. Deze wijzigingen leiden tot een forse uitbreidingsmogelijkheid voor de kern Abcoude. De totale oppervlakte van de door de commissie REG voorgestelde uitbreidingen bedraagt ca. 25 ha.
Het advies om de contour aan de zuidzijde te sluiten, resulterend in een uitbreidingslocatie van ca. 15 ha, hebben wij niet gevolgd. Op deze locatie is in het Ontwerp-streekplan een open contour opgenomen voor een kleine uitbreiding met ca. 70 woningen. Omdat er geen concreet plan voor deze woningbouwopgave bestaat, is gekozen voor de open contour. Die kan te gelegener tijd worden gesloten op grond van een goedgekeurd bestemmingsplan.
De commissie wil met haar advies ruimte bieden aan de gemeente om hier 70 – 100 woningen te realiseren in een ruime opzet. Een enigszins hoger aantal woningen dan de genoemde 70 vinden wij niet op voorhand bezwaarlijk. Het sluiten van de contour voor een gebied van 15 ha voor een dergelijk aantal woningen in dit stadium van de gemeentelijke planvorming echter nadrukkelijk wel. Er is immers nog geen enkel zicht op bijvoorbeeld de maatschappelijke en financiële haalbaarheid en de ruimtelijke en volkshuisvestelijke aanvaardbaarheid in brede zin van een dergelijk plan. Op zich staat de open contour zoals opgenomen in het Ontwerp-streekplan het realiseren van de globale visie niet in de weg. Een gesloten contour heeft tot gevolg dat de provincie weinig instrumenten rest om andere -ongewenste- verstedelijking tegen te gaan. Het gaat dan immers om een locatie binnen de rode contour (waar wij niet sturen op aantallen), waarbij er geen sprake is van bijzondere waarden binnen dat gebied die op voorhand een beperking van verstedelijking kunnen rechtvaardigen. De aanleiding tot een terughoudend verstedelijkingsbeleid is immers bepaald door ligging in het Groene Hart en niet door specifieke waarden ter plaatse.
Daarnaast wijzen wij op de discussie in de Tweede Kamer inzake het Groene Hart. In de Nota Ruimte wordt voorgesteld verantwoordelijkheid over het Groene Hart over te dragen van Rijk naar de provincies. Diverse fracties in de Tweede Kamer hebben hun twijfels daarover geuit. Naar ons oordeel is het tegen deze achtergrond geen goed signaal om Abcoude een zo ruime uitbreidingsmogelijkheid te bieden.

- **rode contour Breukelen (Nyenrode)**

Voor het behoud van zowel Universiteit Nyenrode als van het landgoed is het van belang dat gedurende de streekplanperiode op het terrein van deze onderwijsinstelling nog enige aanvullende bebouwing kan worden gerealiseerd. Tegen deze achtergrond en gezien de bestaande mate van verstedelijking hebben wij in het Ontwerp-streekplan het landgoed inclusief het westelijk aansluitende terrein met sportvelden binnen de rode contour van Breukelen gebracht. In de tekst (blz. 172) hebben

wij voorwaarden geformuleerd waardoor de op het landgoed aanwezige bijzondere waarden (natuur, landschap, cultuurhistorie) bescherming genoten.
De commissie REG stelt u thans voor om het hele gebied bùiten de contour te laten. Alles afwegende hebben wij geen bezwaren tegen het buiten de contour laten van de oostelijke helft van dit gebied. Hier is het feitelijke landgoed gelegen, dat Rijksmonument is. Het buiten de contour laten van de westelijke helft vinden wij echter ongewenst. Dit deel van het gebied is minder kwetsbaar en onder nadere voorwaarden is hier naar ons oordeel verstedelijking mogelijk zonder dat sprake is van het verloren gaan van ruimtelijke kwaliteit. Wij hechten er zwaar aan dat het internationaal belangrijke onderwijsinstituut Nyenrode én het waardevolle landgoed voldoende perspectief worden geboden voor een duurzaam functioneren. Dit perspectief kan worden gevonden door ruimte te bieden voor enige verstedelijking op het westelijk deel van het terrein, uiteraard in combinatie met het stellen van heldere randvoorwaarden in de tekst van het streekplan inzake aanwezige waarden, waaronder de ecologische verbindingszone ten zuiden van dit gebied. In dit verband is relevant dat wij in de concept Nota van beantwoording reeds hebben opgenomen dat de aanvaarbaarheid van enige verstedelijking alleen goed te beoordelen is aan de hand van een samenhangende integrale gebiedsvisie, waar alle betrokken aspecten zijn meegewogen. Een financieel-economische onderbouwing van het geheel vormt hiervan een onlosmakelijk onderdeel. Inzet daarbij is niet een maximale verstedelijkingsgraad maar het minimaal noodzakelijke om tot de gewenste bestendiging van de huidige onderwijsinstelling annex duurzaamheid van het landgoed te komen. Daarbij moet dus niet gedacht worden aan het realiseren van een woonwijk, maar aan het toevoegen van enige woningen die nadrukkelijk passen in de door het aanwezige groen en de ligging bij de Vecht bepaalde omgeving. Onder deze condities vinden wij het bieden van ontwikkelingsperspectief aanvaardbaar.

II. Adviezen commissie REG die aanleiding geven tot een kanttekening

- Almere-optie

Uw commissie adviseert om bij het Rijk aan te dringen op een taakstelling van Almere als afleiding voor zowel de Amsterdamse als de Utrechtse behoefte (Almere-optie). Conform de door u vastgestelde Keuzenota is voor het in het streekplan opgenomen woningbouwprogramma uitgegaan van de Flevoland-optie: 7.000 woningen extra in Almere bouwen om de druk vanuit de regio Amsterdam op onze provincie af te leiden. Het nu in het streekplan opgenomen woningbouwprogramma is daarmee toereikend voor de opvang van Utrechts eigen behoefte, binnen de randvoorwaarden zoals opgenomen in de Keuzenota. De in het advies genoemde aantallen voor Rijnenburg en het gegeven dat veel kernen in nationale landschappen liggen, doet hier voor de streekplanperiode niets aan af. Voor het pleiten voor een Almere-optie (dus inclusief opvang van een deel van de Utrechtse eigen behoefte) bestaat dus op dit moment geen aanleiding vanuit het woningbouwprogramma.
Ook beoordeeld naar de langere termijn bestaat er op dit moment geen aanleiding om bij het Rijk te pleiten voor de Almere-optie. Uit de Nota Ruimte blijkt immers dat het Kabinet voor de langere termijn nog steeds uitgaat van verdere doorgroei van Almere. Overigens hebben wij, o.m. in BCR-verband, altijd gepleit voor een verdere doorgroei van Almere, om daarmee de druk van buiten af op de provincie af te leiden.

- Veenweidegebied

Met uw commissie REG zijn wij van oordeel dat het gewenst is een gedetailleerde bodemkaart voor de veenweidegebieden op te stellen. Naar ons is gebleken is een kaart met een voldoende mate van detaillering over de samenstelling van met name de bovenste 40 cm niet voorhanden. Wij zullen daarom op korte termijn onderzoeken wat de mogelijkheden zijn om, met gebruikmaking van reeds aanwezige informatie vanuit bijvoorbeeld landinrichtingen, tot de gewenste kaart te komen en wat de daaraan verbonden kosten zijn. Zodra wij hierin voldoende zicht hebben, zullen wij hierover overleggen met uw commissie REG.
Omdat er op dit moment nog te veel onzekerheid bestaat over het detailniveau dat haalbaar is voor een dergelijke kaart vinden wij het niet opportuun om, vooruitlopend op de kaart reeds een nadere kaderstelling op te nemen in het streekplan. Althans geen gedetailleerder kader dan hetgeen reeds is opgenomen in paragraaf 7.8.

- **Beleidsregels woonruimteverdeling**

Uw commissie adviseert de in de beleidsregels Woonruimteverdeling opgenomen voorrangsregeling voor kernen tot 2000 inwoners ook van toepassing te verklaren voor kernen tot 4.000 inwoners. Verder verzoekt de commissie ons college om deze beleidsregels te toetsen aan de Nota Ruimte en zonodig een voorstel tot aanpassing te doen.
Wij zeggen toe in de loop van 2005 de beleidsregels te zullen evalueren. Daarbij zullen wij aan beide genoemde punten aandacht besteden, mede tegen het licht van de tot dat moment opgedane ervaringen met de beleidsregels. Overigens merken wij op dat de huidige beleidsregels al mogelijkheden bieden voor het toepassen van de 14-dagenregeling voor kernen tot 4.000 inwoners. Voor kernen met meer dan 2.000 inwoners is alleen een zwaardere procedure nodig dan voor kernen tot 2.000 inwoners.

- **Sociale woningbouw**

In het advies van de cie wordt ons college verzocht om een voorstel te doen hoe bij de bouw van zorg- en studenten/jongerencomplexen in de sociale sfeer de prijs gedrukt kan worden (bijvoorbeeld via de beïnvloeding van de grondprijs, aftopping aanloopkosten). In de programmabegroting voor 2005 is aangegeven dat wij een starterswoning gaan realiseren als voorbeeldinitiatief voor gemeenten. Binnen dit project willen we ook onderzoeken wat de mogelijkheden zijn voor de provincie om de prijs van woningen in de sociale sector (o.a. zorg- en studenten/jongerencomplexen) te drukken. Beïnvloeding van de grondprijs en aftopping aanloopkosten maken deel uit van dit onderzoek.

Realisatie

Een belangrijk document voor het realiseren van het streekplanbeleid is het Meerjarenprogramma Streekplan (MAP). Het MAP wordt op dit moment door ons voorbereid. Het hart van het MAP wordt gevormd door een beperkt aantal belangrijke gebiedsgerichte projecten van provinciaal belang, waarbij een betrokkenheid van de provincie gewenst/noodzakelijk is om tot (de voorbereiding van de) uitvoering te komen. De selectie van deze projecten zal op een zorgvuldige wijze plaatsvinden, met specifieke aandacht voor de provinciale rolopvatting en de (wijze van) financiële betrokkenheid. Daarnaast zal het MAP een aantal thematische acties bevatten, die verspreid in het streekplan al zijn opgenomen.
De kaders voor het MAP-streekplan zijn opgenomen in paragraaf 14.3 van het Ontwerp-streekplan. De daadwerkelijke vaststelling van het MAP-streekplan is een bevoegdheid van GS. Uiteraard zullen wij de commissie REG hierbij betrekken. De planning van het MAP is als volgt:

- Januari 2005: vaststelling concept-MAP door GS, met daarin een aantal belangrijke ruimtelijke projecten en concrete acties ter uitvoering van het streekplan;
- Januari 2005: bespreking in statencommissie Ruimte en Groen en PPC;
- Maart 2005: vaststelling MAP-streekplan door GS, met een (beperkte) uitwerking van de geselecteerde ruimtelijke projecten, op basis van overleg met externen.

Bestemmingsplannen zijn uiteraard een erg belangrijk instrument voor de doorwerking. In het streekplan wordt de Handleiding bestemmingsplannen aangekondigd. Deze bevindt zich reeds in een vergevorderd stadium van voorbereiding. Begin 2005 zullen wij de Handleiding de voor beleidsregels verplichte Awb-procedure laten doorlopen, opdat de Handleiding op zo kort mogelijke termijn gereed is. Uiteraard zullen wij ook overleggen met commissie REG en haar inbreng serieus betrekken bij onze besluitvorming. Dit overleg is gepland voor de commissievergadering van 4 april 2005.

Communicatie

Na vaststelling van het streekplan zal (conform de WRO) uw vaststellingsbesluit bekend worden gemaakt en het plan ter visie worden gelegd, o.m. bij alle Utrechtse gemeenten.

Bijlagen

1. streekplan 2005-2015, dummyversie (versie waarin het statenvoorstel is verwerkt)
2. kaartenbijlage (dummyversie)
3. nota van wijzigingen

4. advies van de cie REG aan PS inzake het streekplan 2005-2015
5. overzicht van de wijze waarop het coalitieakkoord 2003-2007 is verwerkt in het streekplan 2005-2015

Gedeputeerde staten,

voorzitter, Mr B. Staal

secretaris, Drs. H.H. Sietsma